

Obsah

Předmluva k českému vydání	15
Předmluva	17
Místo úvodu	18
KAPITOLA 1	
Žijeme mezi čísly	19
Číslice různých národů a věků	22
Zábavné úlohy	28
Archimédes a číslo	28
Dejte mi pevný bod a...	29
Energie hlasu	29
Historická anekdota	30
Vdoví groš	31
Kolik dní?	32
Řešení úloh	32
KAPITOLA 2	
Záhada iracionálního čísla	33
Dvě významná iracionální čísla	36
Zábavné úlohy	39
Matematické hry a zábavy	39
Z Ahmesova papýru	40
Diofantova úloha	40
Hlavlom Josefa Flavia	42
Neověřená legenda	43
Archimédův náhrobek	44
Řešení úloh	45
KAPITOLA 3	
O záporném čísle	48
Řecká matematika	48
Indická matematika	49
Období před objevem záporných čísel	49
Arabská matematika	49
Evropská matematika v období feudalismu	50
Matematika na počátku kapitalismu	54
Zábavné úlohy	56
Jak je podělit?	56
Jak rozdělit dědiství?	58
Dokážeš odpovědět?	59
Řešení úloh	60

KAPITOLA 4		
Komplexní čísla		65
	Zábavné úlohy	67
	Kolikrát?	67
	Pokažené bílé hodiny	68
	Magdiny hodinky	68
	Kant a hodiny	68
	Rozkaz k odletu	69
	Co je víe?	69
	Kolik bylo přítomných v posluchárně?	69
	Zajímavosti, problémy, hlavolamy	70
	Řešení úloh	71
KAPITOLA 5		
Tři proslulé úlohy starověku		78
	1. Kvadratura kruhu	78
	2. Zdvojení krychle (dělská úloha).	82
	3. Trisekce úhlu	85
	Zábavné úlohy	87
	Geometrické drobnosti	87
	Konstruktivní úloha	87
	Vypočti obsah	87
	Obsah růžice	87
	Na výletě	88
	Neúkončená výprava	88
	Mladí turisté	88
	Matematika v táborové kuchyni	89
	Kdo dřív?	89
	Dva cestující	90
	Poissonova úloha	90
	Jak si pomohla?	90
	Řešení úloh	91
KAPITOLA 6		
Velká Fermatova věta		98
	Zábavné úlohy	100
	Kolik?	100
	Kolik bylo žáků?	100
	Rozvrh služeb požárníků	101
	Napiš	101
	Které početní operace?	102
	Najdi číslo	102
	Ve spojitelně	102
	Najdi číslo	103
	Čtyřciferný hlavolam	103

	Charitky a múzy (staročeská úloha)	103
	Jak se vyrovnali?	104
	Najdi číslo.	104
	Kolik jsem měl peněz?	104
	Rozměňte bankovku	105
	Řešení úloh	105
KAPITOLA 7		
Harmonický průměr		113
	Zábavné úlohy.	118
	Přesnost především	118
	Rozvázný účetní	118
	Vinař a jeho pomocník	119
	V družstevním obchodě	120
	Prodej drobného zvířectva	120
	Kdo prodává levněji?	121
	Inventura	121
	Chovatelé ovcí	121
	Řešení úloh	122
KAPITOLA 8		
Dvojková soustava		126
	Zábavné úlohy.	131
	Počtení kouzlo (společenská zábava)	131
	O různých soustavách	132
	Z paměti milovníka matematiky	133
	Čísla jako konfíček	135
	Počtení hra	136
	Řešení úloh	137
KAPITOLA 9		
Hádej, hadači, teorie informace a kybernetika		141
	Řízení (psí křivka)	144
	Zábavné úlohy.	147
	Omyly při odhadu velikosti a tvaru	147
	Tucet drobností	148
	Řešení úloh	149
KAPITOLA 10		
O magických čtvercích		152
	Zábavné úlohy.	155
	Křížovka 3×3 (orech k rozlousknutí)	155
	Najdi trojčíslné číslo	155
	Magický trojúhelník	156
	Šachovnice	156
	Vyhýbavá odpověď	157

	Druhá odmocnina z „republiky“	157
	Kirkmannova úloha	158
	Hra s čísly	158
	Labyrint o 42 místnostech (orientační schopnost)	158
	Řešení úloh	159
KAPITOLA 11		
O řadách		
	Zábavné úlohy	164
	Unavená housenka	167
	Achilles a želva	168
	O lomených čarách	170
	Z jedoucího vlaku	171
	Druhá odmocnina	171
	Železniční dozorce	171
	Cestování pana Smithe	171
	Řešení úloh	172
KAPITOLA 12		
Poměr φ		
	Zlatý trojúhelník a zlatý obdélník	175
	Fibonacciova posloupnost	178
	Normalizovaný obdélník a normalizovaný trojúhelník	179
	Zábavné úlohy	180
	Lotrinský kříž	180
	Karavana na sněhu	180
	Kolikrát	181
	Krychlový metr	181
	U samovaru	181
	Hlavlom	181
	Kolik stránek?	182
	Ptáci a ryba	182
	Řešení úloh	182
KAPITOLA 13		
„Origami“		
	Pascalův trojúhelník a poker	186
	Zábavné úlohy	189
	Všeznátkovo kouzlo	193
	Úloha Lva Nikolajeviče Tolstého o sekáčích	193
	Vášek a Pepík — logický hlavlom	194
	Řešení úloh	195
KAPITOLA 14		
O parketážích		
	Zábavné úlohy	199
	Zábavné úlohy	200

Geometrie a nůžky	200
Jak rozdělíš dort?	200
Dělení trojúhelníku	201
Dělení čtverce na šestiúhelníky	201
Jak to dokážeš?	201
Dělení čtverce na poloviny	201
Čtvercový arch papíru	201
Jak se podělit bez hádek?	202
Pohár šťávy	202
Čokoládový dort	202
Rámeček ze čtverce	203
Řešení úloh	203

KAPITOLA 15
Letadlo a vítr

. . . . .	207
Zábavné úlohy	210
Dvě rány	210
Voda a led	211
Jaký je objem láhve?	211
Jaká byla teplota?	211
Převodové pásy	211
Rychlost jízdy	212
Čtyři střely	212
Dva plavci	212
Řešení úloh	213

KAPITOLA 16
Kolik váží Stanislav?

. . . . .	217
Dějiny korce, loktu a stopy	219
Falešná mince	222
Zábavné úlohy	223
Devět mfků	223
Záhada dvanácti dukátů	223
Deset otázek	224
Řešení úloh	225

KAPITOLA 17
O kongruenci

. . . . .	229
Dělitelnost čísel	230
Šeherezádino číslo	234
Zajímavá čísla	236
Znak dělitelnosti jedenácti	236
Zábavné úlohy	237
Pod kterým stromem je poklad?	237
Čtyři hádanky	237
Řešení úloh	238

KAPITOLA 18		
O algebře	.....	241
	Vývoj zápisu rovnic v zreadle věků	242
	O algoritmu	245
	Zábavné úlohy	246
	Spěchající pán	246
	Oddíl pěchoty a jeho maskot	246
	Mezi motoristy	247
	Čtyři čtyřky	247
	Řešení úloh	247
KAPITOLA 19		
O geometrii	.....	250
	Medonosné architektky	251
	Möbiův list	254
	Třikrát „in“: interpolace, inverze, involuce	255
	Zábavné úlohy	256
	Čtverec a přímka	256
	Vyzkoušej svoji geometrickou představivost	256
	Ještě o Möbiově listu	256
	Kolik let je strýcí?	257
	Spravedlivý otec	257
	Krejčovství a geometrie	258
	Elegantní dáma a její pásek	258
	Rozvadění sousedů	259
	Z deště pod okap	259
	Řešení úloh	259
KAPITOLA 20		
Geometrická sofizmata —		
Pythagoriana	.....	263
	Zábavné úlohy	265
	Každá kružnice má dva středy	265
	Každý trojúhelník je rovnoramenný	265
	Věřitel a dlužník	266
	Řešení úloh	266
KAPITOLA 21		
Symetrie a asymetrie	.....	268
	Zábavné úlohy	270
	Šerifská hvězda	270
	Křivky Nilse Fabiana Kocha čili „sněhové vločky“	271
	Úlohy se zápalkami	272
	Řešení úloh	273
KAPITOLA 22		
O neeuklidovské geometrii	.....	276
	Zábavné úlohy	278

	Černá nebo bílá?	278
	Novoroční hlavolam	279
	Logický hlavolam	280
	Oteové a synové	280
	Jarní úklid	281
	Řešení úloh	281
KAPITOLA 23		
Negordické uzly	. . . . .	284
	Zábavné úlohy.	286
	Trpělivost a vytrvalost	286
	Poklad	286
	Jednotažky	286
	Mosty města Královce	287
	V cirkuse	287
	Pěšiny na zahradě	287
	Poštovní zásilka	288
	Zahradnická úloha	288
	Řešení úloh	288
KAPITOLA 24		
Křivky	. . . . .	290
	Šroubovice.	292
	Loxodroma a ortodroma	293
	Vektory a skaláry	294
	Zábavné úlohy.	295
	Schůzka na Václavském náměstí	295
	Řez krychle rovinou	295
	Máš prostorovou představivost?	295
	Sedm otázek	296
	Řešení úloh	296
KAPITOLA 25		
O trigonometrii	. . . . .	298
	O kružnici dotýkající se dvou daných kružnic	300
	Zábavné úlohy.	302
	Ohnutý prut	302
	Plech	302
	Řešení úloh	302
KAPITOLA 26		
O variačním počtu	. . . . .	304
	Izoperimetrické úlohy.	305
	Didonina lest	305
	Podivuhodná křivka.	307
	Valení bez smýkání	310
	Zábavné úlohy.	312

	Úkol pro klempíře	312
	Najdi číslo	312
	Krychlová kostka	312
	Geometrické drobnosti	313
	Řešení úloh	313
	KAPITOLA 27	
	Překvapení kombinatoriky	316
	Hra „patnáct“	318
	Anekdota o dvanácti stolovnicích	319
	$n!$ (n faktoriál)	320
	KAPITOLA 28	
	Pravděpodobnost či jistota?	322
	Mateš, Sportka, Sazka	331
	Zábavné úlohy	334
	Dětská tiskárna	334
	Moudrý otec a bystrý syn	334
	V ringu	335
	Řešení úloh	335
	KAPITOLA 29	
	Obrázek či výpočet	339
	Vzorec a jeho geometrické znázornění	340
	Zajímavá rovnost	342
	Zábavné úlohy	342
	Nesprávné krácení	342
	Hříčky s čísly	343
	Broušení diamantů	343
	Rozmanité drobnosti — Kolumbovo vejce	344
	Řešení úloh	347
	KAPITOLA 30	
	Matematické vzorce	351
	Kosmická rychlost	353
	Člověk si podmaňuje prostor	355
	Úvahy nad úvahami	356
	KAPITOLA 31	
	Matematika a pazigrafie	357
	KAPITOLA 32	
	Zlaté myšlenky o matematice	362
	Mládí a matematika	362
	Matematické úlohy	364
	Zábavné úlohy	364
	Soutěž	364
	Délka převodového pásu	367

	Lunar	367
	Bílá káva	368
	Dva řetízky	368
	Řešení úloh	368
KAPITOLA 33		
Intuice a úsudek		373
	Hanojská věž	375
	Zábavné úlohy	378
	Přesouvání kotoučů	378
	Červený kříž	379
	Řešení úloh	380
KAPITOLA 34		
Abstrakce		381
	Zábavné úlohy	382
	Na výhybce	382
	Jak se dostali na druhou stranu?	382
	Ještě jednou na druhý břeh	382
	Lucasova úloha	382
	Řešení úloh	383
KAPITOLA 35		
Induktivní metoda		385
	Deduktivní metoda	390
	O matematické logice	392
	Zábavné úlohy	393
	O odsouzení na smrt (logický hlavolam)	393
	Buddhistický mnich	395
Rozloučení s knížkou (místo doslovu)		396
Seznam literatury		398
Seznam literatury k českému vydání		401